
Csukás István

KI ETTE MEG A NYARAT?

Ki ette meg a nyarat? Tegnap még itt volt, mértük a lázát: 37 fok árnyékban, vagyis a fák hóna alatt. Most se láz, se nyár, a fák dideregve kapkodnak a levelek után, rémes csontvázak, kiköpött halszállkák. De ki ette meg a nyarat? A kutyámra nézek gyanakodva: fejét rázza, pofáját nyitja, eloldalog, megsértődve morog: „Megint mindent rám kennek...” A fecskéket figyelem, zsinórirást bögöznek a villanydróton, silabizálom, de nem tudom elolvasni, miről szól, kinek szól? Legyintek: Á, nekik ez túl nagy falat! Macska füstöl át a kerítésen, szájában egériz, verébiz, lopott tejföl íze, nem foglalkozik nyárevéssel, a harmadik szomszédból gúnyosan visszanyávog. Finoman megpendül a napraforgó cintányérja. Fülelek, talán tud valamit. Talán a virágok! A kertben rózsá, kannavirág, bűdöske, a kifeszített madzagon hajnalka tornázik; szimatolva motyogom: „Kölnigyár, ott a nyár!” A rózsá a fejét ingatja, a kannavirág üresen kondul, a bűdöske elpirul, a hajnalka tele szájjal nevet: micsoda buta kérdés! Fejemet ingatom, üresen kondulok, elpirulok, de nem nevetek, mert nem, nem, egyáltalán nem buta, mert hova tűnik, ami volt? S dideregve kapkodok a leveleim után, mert nyár vagyok és fá vagyok egy boldog pillanatra, és miért voltam, hogyha eltűnök s miért tűnök el, hogyha voltam?

VADGESZTENYE KOPPAN A FEJEMEN

Vadgesztenye koppan a fejemem, itt az ősz,
na, ez aztán elcsépeelt költői téma!
A vadgesztenyét mindenesetre zsebre vágom,
ajándék ez is, vagyis ingyen van, mint
a levegő, vagy a fák aranya, vagy a bokor
sün-szuszogása, mohón begyűjtök mindent,
jó lesz még – mikor is, mire is? Jó lesz
bizony! Madár fürdik a kerti csapnál,
kutyafej nyúlik ki a kerítésen, körte
bimbamoz, dió pislog manószemként
a ráncos szemhéj mögül, elteszem ezt is
a többihez, hogy a végén ne üres kézzel menjek.

MÁJ-DAL

Kinyírom a májam,
a májam kinyír engem.
Egymást lessük félidőben:
az állás döntetlen.

Én nyelem a mérget,
ő meg feldolgozza,
nem érdekli hülyeségem,
sem hogy mi okozza.

Vagyunk zsák s a foltja
már örökre ketten,
s együtt sóhajtjuk a végén:
tettem amit tettem.

HELYETTED ÉLEK, AZT HISZED?

Helyetted élek, azt hiszed?
Azt képzeled, hogy helyetted él
a költő? Szememmel nézel,
fülemmel hallasz, orrommal
szimatolsz, tudómmal lélegzel?
Együtt ejtjük teherbe a Múzsát,
szuszogva, lihegve a kuplerájban,
de a nemibeteg-gondozóba
már egyedül járok? S ha náthás
vagyok, rosszkedvű, vagy eliszom
az eszemet? Akkor is velem
repülsz? Egészen a pocsolyáig?
Esendő vagyok, mint mindenki,
s nem biztatlak semmire,
mint az öntapadós Isten.
A költő nem művese,
s nem lélegeztető gép.

GÁSPÁR B. ÁRPÁD ÍRÁSAI ELÉ

Máramarossziget Kolozsvárról vagy Pestről nézve egyaránt reménytelen, eldugott fészek, a Tisza felső folyása mentén hegyek közé zárva mindig is afféle végállomásnak tekintették, ahol a vándor, ha még távolabbra igyekezett, fogatot és öltözetet váltott. A Tisza itt határfolyó, a két országot elválasztó képzeletbeli vonal a meder közepén húzódik, de az áthatolhatatlan tüskés, rozsdás drótsövények a parton, kertek, rétek alatt vonulnak. Pedig régebben amolyan menedékvárosnak számított, s később, ahogy a határ erre-arratolódott ezen a völgyekkel, szorosokkal, vízmosásokkal sűrűn barázdált vidéken, Sziget kufárok, csempészek, megrögzött vándorok találkozóhelye lett, a béke és türelem szigete: románok mellett magya-

rok, zsidók, németek, ruszinok, lengyelek konok maradványai élnek itt, és bizony ki nem találják, mint vélekednek a világról, ami itt őket körülvéveszi, hiszen a mintegy kétszáz méternyire, a folyó túlsó partján élők rokonokhoz a hivatalos határátkelőhelyeken át háromszáz kilométer az út. A várost illatos, tarka lankák övezik, a völgyet döllyfős, az időtlenség mérhetetlen közönyét árasztó hegyormok, fölöttük tiszta időben is egy-egy felhőpamacsgomolyog.

Azért próbáltam megidézni pár sorban a hely szellemét, mert az alábbi írások szerzője, az irodalmunkban eddig ismeretlen, de őshonos magabiztossággal jelentkező Gáspár B. Árpád 1930-ban ebben a városban született, és leszámítva ko-